

Súd: Najvyšší správny súd SR
Spisová značka: 33Dz/5/2022
Identifikačné číslo spisu: 9622200022
Dátum vydania rozhodnutia: 9. februára 2022
Meno a priezvisko: JUDr. Viola Takáčová
Funkcia: predsedníčka senátu
ECLI: ECLI:SK:NSSSR:2022:9622200022.3

UZNESENIE

Najvyšší správny súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Violy Takáčovej, PhD. a sudcov Mgr. Kristíny Babiakovej a prof. JUDr. PhDr. Petra Potáscha, PhD., vo veci námietky zaujatosti proti bývalej predsedníčke disciplinárneho senátu JUDr. Monike Jakubovej (pôvodná sp. zn. 5Ds/2/2020) vedenej na Najvyššom správnom súde Slovenskej republiky pod sp. zn. 31Dz/2/2021 (pôvodná sp. zn. 3Dn/1/2020), v konaní o oznámení zaujatosti sudcu prof. JUDr. Juraja Vačoka, PhD., takto

r o z h o d o l :

Sudca disciplinárneho senátu 31D Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky prof. JUDr. Juraj Vačok PhD. n i e j e v y l ú č e n ý z vykonávania úkonov disciplinárneho konania v disciplinárnej veci vedenej na Najvyššom správnom súde Slovenskej republiky pod sp. zn. 31Dz/2/2021 podľa § 32 ods. 1 Trestného poriadku v spojení s § 4 a § 24 ods. 2 zákona č. 432/2021 Z.z. disciplinárneho súdneho poriadku.

O d ô v o d n e n i e

1. Disciplinárne konanie vo veciach sudcov, prokurátorov, notárov a súdnych exekútorov je s účinnosťou od 1. decembra 2021 upravené zákonom č. 432/2021 Z.z. o disciplinárnom poriadku Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov [disciplinárny súdny poriadok (ďalej aj ako „DSP“)].

2. Na Najvyššom správnom súde Slovenskej republiky (ďalej aj ako „Najvyšší správny súd“) pod sp. zn. 31Dz/2/2021 (pôvodná sp. zn. 3Dn/1/2020) prebieha konanie o námietke zaujatosti vznesenej V. W. M. proti predsedníčke pôvodného disciplinárneho senátu JUDr. Monike Jakubovej v disciplinárnej veci vedenej na Najvyššom správnom súde pod sp. zn. 32D/11/2021 (pôvodná sp. zn. 5Ds/2/2020). Podľa rozvrhu práce Najvyššieho správneho súdu na kalendárny rok 2021 bola vec elektronickou podateľňou Najvyššieho správneho súdu pomocou technických a programových prostriedkov schválených ministerstvom pridelená na prejednanie a rozhodnutie do súdneho oddelenia 31Dz, v zložení: predsedníčka disciplinárneho senátu JUDr. Zdenka Reisenauerová a sudcovia senátu Mgr. Michal Novotný a prof. JUDr. Juraj Vačok, PhD.

3. Senátu 33Dz bolo dňa 8. februára 2022 predložené na rozhodnutie oznámenie zaujatosti sudcu disciplinárneho senátu 31Dz prof. JUDr. Juraja Vačoka, PhD. V oznámení zo dňa 7. februára 2022 sudca uviedol dôvody, pre ktoré žiada byť vylúčený z prejednávania a rozhodovania v predmetnej veci. Oznámenie dôvodov vylúčenia zdôvodnil tým, že v predmetnej veci vystupuje v postavení účastníka konania V.. W. M., sudca Okresného súdu Bratislava V. Uviedol: „Rodičia tejto osoby sa poznajú s mojimi rodičmi. Ja som sa s V.. W. M. prvýkrát stretol na spoločnej návšteve rodiny M. na, ak sa nemýlim, ich chate v Zázrivej v čase môjho stredoškolského štúdia. Odvtedy sme si s V.. W. M. tykali. Pokiaľ si dobre pamätám, následne sme sa párkrát stretli s V.. W. M. na chodbách v rámci môjho stredoškolského štúdia a vysokoškolského štúdia. Myslím, že študoval o ročník alebo dva vyššie na rovnakej strednej škole - Gymnázium Metodova a vysokej škole - Univerzita Komenského v Bratislave, Právnická fakulta. Od tej doby si nespomínam, že by sme sa boli stretli (magisterské štúdium na vysokej škole som ukončil v roku 2006). V danom čase som náš vzťah s V.. W. M. nevnímal ako kamarátsky alebo priateľský. Bol to vzťah ľudí, ktorí sa náhodne spoznali na návšteve rodičov. Rovnako aj vzťah našich rodičov nevnímam ako priateľský, vzájomne sa poznali. Subjektívne sa zaujatý v predmetnej veci necítim. Uvedomujem si však, že je potrebné, aby sa sudca nezaujato javil aj účastníkom konania. S ohľadom na uvedenú skutočnosť oznamujem svoju zaujatosť. Domnievam sa, že existuje pri mojej osobe dôvodná pochybnosť o nezaujatosti pre pomer k V.. W. M.. Popísané skutočnosti môžu vzbudzovať dojem, že mám byť ako sudca pre pomer k osobe z rozhodovania vo veci vylúčený.“

4. Podľa § 4 DSP, ak tento zákon neustanovuje inak a ak to povaha veci nevyklučuje, na disciplinárne konanie sa primerane použijú ustanovenia Trestného poriadku o základných zásadách trestného konania, o spoločnom konaní, o vylúčení súdu a iných osôb, o obhajcovi, o úkonoch trestného konania, o dokazovaní, o rozhodovaní súdu, o hlavnom pojednávaní, o odvolaní, o dohode o uznaní viny a prijatí trestu, o obnove konania a o trovách trestného konania.

5. Podľa § 24 ods. 2 DSP o námietke zaujatosti a o oznámení predsedu disciplinárneho senátu, sudcu disciplinárneho senátu alebo prísediach a o ich zaujatosti rozhoduje trojčlenný senát najvyššieho správneho súdu určený náhodným výberom pomocou technických a programových prostriedkov schválených ministerstvom spravodlivosti do siedmich dní od predloženia veci.

6. Podľa § 31 ods. 1 Trestného poriadku je z vykonávania úkonov trestného konania vylúčený sudca alebo prísediaci sudca (ďalej len „prísediaci“), prokurátor, policajt, probačný a mediačný úradník, vyšší súdny úradník, súdny tajomník, asistent prokurátora a zapisovateľ, u ktorého možno mať pochybnosť o nezaujatosti pre jeho pomer k prejednávanej veci alebo k osobám, ktorých sa úkon priamo týka, k obhajcovi, zákonnému zástupcovi, splnomocnencom alebo pre pomer k inému orgánu činnému v tomto konaní.

7. Najvyšší správny súd podľa § 24 ods. 2 DSP, § 31 ods. 1 Trestného poriadku v spojení s § 4 DSP posúdil oznámenie zaujatosti sudcu súdneho oddelenia 31Dz prof. JUDr. Juraja Vačoka, PhD. v konaní o námietke zaujatosti vzhľadom na jeho pomer k účastníkom konania.

8. Účelom uvedenej právnej úpravy je prispieť k nestrannému prejednávaniu veci, k nezaujatému prístupu súdu, k účastníkom alebo k ich zástupcom a tiež predísť možnosti neobjektívneho rozhodovania. Z hľadiska uvedeného ustanovenia je právne významný vzťah sudcu, a to buď k veci (o vzťah tejto povahy ide napríklad vtedy, keď sudca je účastníkom alebo vedľajším účastníkom konania, keď má osobný záujem na určitom výsledku konania, ale tiež vtedy, keď sudca verejne - napríklad prostredníctvom médií alebo iným spôsobom vyjadril právny názor na vec, ktorý je objektívne spôsobilý ohroziť jeho nestrannosť), (ii) k účastníkom konania (o takýto vzťah ide v prípade vzťahu sudcu charakteru rodičovského, manželského, súrodeneckého alebo iného blízkeho rodinného vzťahu alebo relevantného osobného vzťahu tak pozitívneho alebo negatívneho), (iii) k zástupcom účastníkov konania.

9. O pomere k účastníkovi alebo k zástupcovi ako okolnosti vzbudzujúcej pochybnosti o nezaujatosti sudcu možno uvažovať, ak sa zakladá na príbuzenstve, či iných kladných alebo záporných vzťahoch sudcu k účastníkom alebo k ich zástupcom. Zákomom predpokladané dôvody podmieňujúce zaujatosť

alebo nezaujatosť sudcu na prejednanie a rozhodnutie pridelenej veci musia vyplývať z objektívnych skutočností. Pre vylúčenie sudcu z prejednávania a rozhodnutia veci nepostačujú subjektívne pocity, resp. domnienky účastníka konania, z dôvodu ktorých tvrdí, že má pochybnosti o nezaujatosti sudcu na prejednanie a rozhodnutie veci, ako aj je nepostačujúci subjektívny názor konajúceho sudcu, že sa cíti byť zaujatý na prejednanie a rozhodnutie mu pridelenej veci.

10. Zaujatosť konkrétneho sudcu v prejednávanej veci musí vyplývať z objektívnych okolností podmieňujúcich jeho vzťah k účastníkom tohto konania. K záveru o tom, že sudca je vylúčený, ale nie je potrebné, aby bolo preukázané, že je zaujatý. Na vylúčenie sudcu postačuje, ak možno mať so zreteľom na jeho pomer k veci, k účastníkom alebo k ich zástupcom, pochybnosti o jeho nezaujatosti, dôvodnosť ktorých musí však vyplývať z objektívne preukázateľných skutočností.

11. Nestrannosť treba skúmať z dvoch hľadísk, a to zo subjektívneho hľadiska nestrannosti, t.j. v danom prípade treba zistiť osobné presvedčenie sudcu prejednávajúceho prípad, a z objektívneho hľadiska nestrannosti, t.j. v danom prípade treba zistiť, či sú poskytnuté dostatočné záruky pre vylúčenie akejkoľvek pochybnosti v danom smere. V prípade subjektívneho hľadiska nestrannosti sa nestrannosť sudcu predpokladá až do predloženia dôkazu opaku (Piersach v. Belgicko - rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva z 1. októbra 1982).

12. Existencia nestrannosti musí teda byť určená podľa subjektívneho hľadiska, to znamená na základe osobného presvedčenia a správania sudcu v danej veci, a tiež podľa objektívneho hľadiska, t.j. zisťovaním, či sudca poskytoval dostatočné záruky, aby bola z tohto hľadiska vylúčená akákoľvek oprávnená pochybnosť (pozri rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky vo veci sp.zn. III. ÚS 16/00).

13. Nestrannosť sudcu nespočíva len v hodnotení subjektívneho pocitu sudcu, či sa cíti, resp. necíti byť zaujatý, ale aj v objektívnej úvahe, či možno usudzovať, že by sudca zaujatý mohol byť. Nestrannosť sudcu je zvyčajne definovaná ako „absencia predsudku alebo zaujatosti v konkrétnej veci“.

14. Za objektívne pritom nemožno považovať to, ako sa nestrannosť sudcu len subjektívne niekomu javí, ale to, či reálne neexistujú okolnosti objektívnej povahy, ktoré by mohli viesť k legitímnym pochybnostiam o tom, že sudca určitým, nie nezaujatým vzťahom k veci pristupuje. Práve tu sa uplatňuje tzv. teória zdania nezaujatosti, podľa ktorej nestačí, že sudca je subjektívne nestranný, ale musí sa ako taký aj objektívne javiť. Aj pri zohľadnení teórie zdania môže byť sudca vylúčený z prejednávania a rozhodovania veci iba v prípade, keď je celkom zjavné, že jeho vzťah k veci, k účastníkom alebo ich zástupcom dosahuje taký charakter a intenzitu, že aj napriek zákonom ustanovenej povinnosti nebude môcť rozhodovať „sine iura et studio“, teda nezávisle a nestranne.

15. Predpokladom skutočného uplatnenia zásady rovnosti účastníkov v konaní a zaistenia záruk správneho a spravodlivého rozhodnutia je, aby v konaní konal a rozhodoval sudca nezaujatý, ktorý nie je v žiadnom osobnom vzťahu k účastníkom a k ich zástupcom, a ktorý nie je žiadnym spôsobom zainteresovaný na výsledku konania. V súlade s tým sú stanovené ako dôvody vylúčenia sudcu sudcov pomer k veci, k účastníkom alebo ich zástupcom. Zákon zakladá vylúčenie sudcu existencii určitého dôvodu vymedzeného takými konkrétne označenými a zistenými skutočnosťami, vo svetle ktorých sa javí sudcova nezaujatosť pochybnou. Vylučuje sa tým subjektívny pohľad na vylúčenie sudcu.

16. V tejto súvislosti Najvyšší správny súd Slovenskej republiky poukazuje na rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky vo veci sp. zn. III. ÚS 47/05, v ktorom ústavný súd vyslovil právny záver, že „obsahom práva na nestranný súd je, aby rozhodnutie v konkrétnej veci bolo výsledkom konania nestranného súdu, to znamená, že súd musí každú vec prerokovať a rozhodnúť tak, aby voči účastníkom postupoval nezaujato a neutrálne, žiadnemu z nich nenadŕžal a objektívne posúdil všetky skutočnosti závažné pre rozhodnutie vo veci“. Ústavný súd Slovenskej republiky nestrannosť sudcu judikoval aj v ďalších rozhodnutiach (pozri bližšie napr. sp. zn. III. ÚS 71/97, I. ÚS 73/97).

17. Sudcu možno vylúčiť z prejednávania a rozhodovania pridelenej veci len celkom výnimočne a zo skutočne závažných dôvodov, ktoré mu zjavne bránia rozhodnúť v súlade so zákonom objektívne,

nezaujato a spravodlivo. Z vyššie uvedeného vychádza aj judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva, ktorá rozoznáva subjektívne hľadisko neustrannosti sudcu, zahrňujúce osobné presvedčenie a správanie sudcu vo veci a hľadisko objektívne, založené na existencii dostatočných záruk pre vylúčenie akýchkoľvek pochybností o zaujatosti sudcu (napr. Saraiva de Carvalho proti Portugalsku, 1994, Gautrin a ďalší proti Francúzsku, 1998). Preto k vylúčeniu sudcov z prejednávania a rozhodovania veci môže dôjsť len vtedy, keď ich vzťah k veci, k účastníkom alebo k ich zástupcom dosiahne takú intenzitu, že nebudú schopní nezávisle a nestranné rozhodovať.

18. Dôvodom na vylúčenie sudcu z dôvodu jeho pomeru k účastníkom konania musí byť vzťah s takou intenzitou (napr. blízky príbuzenský, priateľský, vzťah podriadenosti či nadriadenosti, postavený na ekonomickej závislosti), ktorý vzbudzuje pochybnosti o nezaujatosti sudcu. Vzťahom priateľským sa vo všeobecnosti chápe hlboký (až emocionálny) vzťah založený na dôvere, úprimnosti, družnosti, prívetivosti, vzájomnej pomoci, tolerancii, porozumení, ale aj účasti na spoločnom duševnom i duchovnom živote a pod. (uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 8 Nc 12/2014). Tiež platí, že iba samotná skutočnosť, že sudca osobne pozná stranu, nemôže byť bez ďalšieho dôvodom pre jeho vylúčenie, lebo sama osebe ešte nesvedčí o existencii vzťahu relevantného z hľadiska § 31 ods. 1 Trestného poriadku (mutatis mutandis uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 7 Nc 61/2013).

19. Pri posudzovaní objektívneho hľadiska možnej zaujatosti sudcu prof. JUDr. Juraja Vačoka, PhD. bral najvyšší správny súd preto do úvahy skutočnosti, ktoré uviedol sudca pri oznámení dôvodov na svoje vylúčenie, a to, že sudca a disciplinárne obvinený navštevovali v rovnakom čase rovnaké školy, tykajú si, ich rodičia sa poznajú v rovine známosti a naposledy sa videli v roku 2006. Takto opísaný vzťah sudcu a disciplinárne obvineného posúdil najvyšší správny súd jednak z hľadiska intenzity ich vzťahu (tykanie, známost' na úrovni rodičov, návšteva tej istej školy), ako aj z hľadiska časového, keď sa s disciplinárne obvineným videli naposledy v roku 2006.

20. Nakoľko sudca prof. JUDr. Juraj Vačok, PhD. vo svojom návrhu na vylúčenie z prejednávania a rozhodovania veci vedenej pod sp. zn. 31Dz/2/2021 neuviedol žiaden konkrétny dôležitý dôvod viažúci sa ku dňu rozhodovania, ktorý by odôvodňoval kladné rozhodnutie o jeho návrhu, preto Najvyšší správny súd Slovenskej republiky podľa § 31 ods. 1 Trestného poriadku za primeranej aplikácie ustanovení DSP rozhodol tak, že vec prejednávajúci sudca Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky prof. JUDr. Juraj Vačok, PhD. nie je vylúčený z vykonávania úkonov vo veci vedenej na Najvyššom správnom súde Slovenskej republiky pod sp. zn. 31Dz/2/2021. Najvyšší správny súd dospel k uvedenému záveru jednak z dôvodu, že sudca sa zo subjektívneho hľadiska necíti byť zaujatý a súd ani nevidel objektívne dôvody, ktoré by mohli odôvodňovať vznik pochybností o jeho nezaujatosti.

21. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho správneho súdu v pomere hlasov 3:0 (§ 163 ods. 4 v spojení s § 180 Trestného poriadku).

Poučenie :

Proti tomuto uzneseniu n i e j e prípustný opravný prostriedok.

